

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok ... 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka ... 1 " — "	Majiteľ a vydavateľ:	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Volebné atrocities.

(Pokračovanie reči Geoga Szmeesányiho.)

Kortešujúci úradníci.

Ctená Snemovňa! Aknáhle Szalavszky ako vymenovaný föispán položil nohu do stolice, hneď sa zdvihla stará reakcia. Hlavní slúžnovci opovážili sa nám opozicionálnym — vtedy ešte vyslancom — verejne vyhrázať, že nám oni ukážu, že ani jedon z nás nebude mať viac miesta v trenčianskej stolici. Notári na vyšší rozkaz chodili po obciach a kroz ľudí dali podpisovať tlačeneé vstupné osvedčenia a nútili ich, aby vstúpili do organizácie pracovnej strany. Určili deň utvoriujúceho zasadnutia pracovnej strany; v záujme tohoto zasadnutia čo možno najväčšiu apitáciu vyvinuli úradníci; v maďarskej a slovenskej reči uverejnené boly plakáty, ktorými vyzvali obecnstvo, aby vstúpilo do pracovnej strany. Tieto plakáty vzdor zretedelného zakázajúceho nariadenia 157. paragrafu XV. zák. čl. r. 1899. podpísali, na čele s podžupanom Justinom Baross, s malými výnimkami všetci stoliční úradníci. Lež podpísali tento plakat — a na to ešte nebolo príkladu — predseda s päť sudcami trenčianskej súdobnej stolice. (Výkrik z ľavej: To sú neodvislí sudcovia!) Včul to už len nemôžem predpokladať, že by stoliční úradníci neznali spomenuté zakazujúce nariadenia kurialného súdovníctva a tým menej môžem predpokladať o sudcoch súdobnej stolice, že by neznali 4. paragraf XV. zák. čl. 1869., následkom toho, presvedčený som bol o tom, že sa tu stretáme s určitou zlomyseľnosťou, aby som nepovedal s opravdovým cinizmom (Tak je!

Pravda! z ľavej strany) prelo aj v zasadnutí predošlého snemu 21. marca interpelloval som pánov ministrov: ministerpredsedu, akožto ministra vnútra, ministra pravosudia a ministra výučby. Túto interpelláciu s stýmto prečítam (číta): «Interpellácia na pána ministra vnútra: pán minister vnútra má-li známosť o tom, že Justin Baross, podžupan trenčianskej stolice, Štefan Rudnay ml. hlavný notár, Karol Brancsik hlavný lekár, Karol Peträss predseda sirotskej stolice, Ladislav Ujfalussy podpredseda sirotskej stolice, Elek Milko príradný sirotskej stolice, Ján Zamaróczy, Imrich Motesiczky, Karol Schwarzer, Ján Baross, Eugen Cselkó, Ladislav Domaniczky, Ladislav Liha, Ignác Rada hlavní slúžnovci, dr. Julius Tafferner, Anton Teszelszky, Georg Kubinyi slúžnovci, Ernest Ucsnay mešťanosta trenčianszky, Eugen Makk policajný kapitán, Franc Sándor mestský radca, Alexander Zelenay mestský hlavný notár proti zakázajúcemu nariadeniu 162. paragrafu XV. čl. r. 1899. verejne politické shromaždenia sriaďujú, v tých účinnive sa súčasťujú, obecnstvo verbujú do národnej strany práce, dedinským notárom nakladajú, aby skrze ľudí podpísat' dali osvedčenia ku vstúpeniu do národnej strany práce, ďalej, že Ján Baross hlavný slúžny illavský s úradným kandidátom strany práce v dedinách jeho okresu chodi z domu do domu a voličov snáži sa nahovorif, ba nútif, aby naň hlasovali? Či teda ctený pán minister vnútra náklonný je proti výsudaným úradníkom v tejto záležitosti zadanú obžalobu rýchlo vybavit' a na základe 162. paragrafu XV. zák. čl. r. 1899. disciplinárne pokračovanie proti nim nariadiť a na verejnosprávne úradníctvo

vôbec upraviť nariadenie, aby sdržovali sa každého organizovania?» — «Interpellácia na pána ministra kultu a výučby: Ctený pán minister kultu má-li známosť o tom, že Michal Kosztko, kráľovský hlavný školdozorca stolice trenčianskej proti zreteďnému nariadeniu 167. paragrafa XV. zák. čl. r. 1899. účasť bere v organizovaní politických shromaždení, na toto poťažné a v plakátoch uverejnené vyznania podpisuje a v záujme strany práce v obore svojho úradu koreštuje?»

Z tejto príležitosti, ctená Snemovňa, osmelujem sa poznamenať, že tohoto cteného pána hlavného školdozorca Michala Kosztko odporúčam do zvláštnej pozornosti veľactenej neodvislej strany a zároveň aj do pozornosti strany práce. Spodobne veľkou oduševnenosťou, zriedkavou horlivosťou, neunávenosťou a usilovnosťou, akou teraz pracoval pri organizácii strany práce, pod koalíciou pracoval v záujme neodvislej a 48. strany, keď táto strana bola vo väčšine. (Hluk.)

Dezider *Perczel*: Pán vyslanec svojím časom tiež pracoval v záujme slobodnomyselnej strany! (Hluk. Predseda cengá.)

Georg *Szmrecsányi*: Ctený predseda strany práce, Pán Dezider *Perczel*, cez dlhé roky bol ministrom vnútra a práve preto sa čudujem, že touto namietkou obracá sa ku mne.

Dezider *Perczel*: Či není pravda, že pán vyslanec oduševňoval sa za slobodnomyselnú stranu, keď dostala sa do snemu? (Hluk z ľavej.)

Georg *Szmrecsányi*: Vyslanec pán Dezider *Perczel* vyhadzuje mi na oči, že som sa ja oduševňoval za stranu práce...

Dezider *Perczel*: Nie, lež za stranu slobodnomyselnú! (Výkriky z ľavej strany: To je všetko jedno!)

Ján *Hock*: Lež nie ako slúžny, ani nie ako úradník!

Georg *Szmrecsányi*: ...a že ja roku 1905. vyvolený som bol s programom liberálnej strany. Nuž, ja to ani na jedno okamženie neidem tajiť a nevidím v tom ničoho, prečo by mi bolo treba výčitky robiť. Ja uznávam, že som kedysi patril k liberálnej strane, vy ale, pánovia, nemali ste toľko smelosti, aby ste sa znovu menovali liberálmi. (Hlučné schvalovanie z ľavej strany.) A ctená Snemovňa, súčasťnil som sa potom v zápasoch za neodvislosť kra-

jiny a cez štyri roky statočne som pracoval v parlamente. (Tak je! z ľavej.)

Mikuláš *Zboray*: Z vládnej strany môže dakto preísť k opozícii, z opozície ku maštným hrncom preísť, to není v poriadku! (Hluk.)

Georg *Szmrecsányi*: A ctená Snemovňa, pri terajších voľbách, ktoré so všetkým právom menovať môžeme tatarskými (Pravda! Tak je z ľavej.)

Dezider *Perczel*: A čo boly vymenovania roku 1906? (Hluk z ľavej.)

Georg *Szmrecsányi*: ...podstúpil som taký ohnivý krst... že ma ten od prvorodeného hriechu, že som kedysi k vašemu kruhu patril, na večné veky očistil. (Hlučné schvalovanie, éljen a potlesk z ľavej. Dezider *Perczel* chce hovoriť. Výkriky z ľavej: Nebolo tam ručníka! (Hlasujeme!))

Dezider *Perczel*: U nás nebola Fabula! (Hluk.)

Predseda (cengá): Vyslancov oboch strán prosím, aby nevykrikovali. (Schvalovanie.)

Mikuláš *Zboray*: Prestúpil pravidlá snemovne!
Barón *Ondrej Podmaniczky*: Dobrý vice! (Hluk.)

Mikuláš *Zboray*: Skutočne je tomu tak! Bohužiaľ, to není vice! Sľúbil že zadrží pravidlá snemovne a nezadržal ich. (Veľký hluk z pravej strany.)

Predseda (cengá): Pána vyslanca *Zborayho* prosím, aby bol ticho.

Georg *Szmrecsányi*: Keď o účinkovaní vyšspomenutého školdozorca, tehďajší minister výučby gróf *Apponyi* slyšal, hneď nariadil pokračovanie proti nemu. To isté odporúčam aj terajšiemu pánu ministrovi výučby. (Schvalovanie z ľavej strany.)

Ďalej idúc, prečítam interpelláciu, ktorú som upravil na ministra pravosúdia (číta): Interpellácia na pána ministra pravosúdia: «Náklonný je-li ctený pán minister v obore svojho úradu bezodkladne zakročiť, aby proti Gézovi *Hajdu*, predsedovi kráľovskej súdobnej stolice trenčianskej, proti sudcom kráľovskej tabule Gézovi *Borsiczky* a dr. *Aladárovi Gürtler*, proti sudcom kráľovskej súdobnej stolice dr. *Teodorovi Zsámbokréthy* a *Teodorovi Guthy*, ďalej proti kráľ. okresnému slúžnemu dr. *Arpádovi Mertényi* a proti

dr. Ivánovi Markovics, kráľ. fiškalátovi pre prestúpenie 11. paragrafu IV. zák. čl. r. 1869. skrze patričnú disciplinárnu vrchnosť zavedené bolo postupovanie disciplinárne!»

Ctená Snemovňa! Tieto zneužívania som ja hneď aj oznámil. Asíce stoličných úradníkov u pána ministra vnútra...

Andor *Barcsay*: Na dobrom mieste!

Georg *Szmrecsányi*: ...sudcov ale u patričnej disciplinárnej vrchnosti totižto: predsedu súdobnej stolice oznámil som disciplinárnej menšej rade kráľovskej Kúrie, sudcov ale kráľovskej tabuli prešporskej.

Dľa súkromnej zprávy, spomenuté disciplinárne vrchnosti, proti výšndaným členom súdu hneď aj nariadily postupovanie, ktoré ešte podnes neni zakončené. (Hluk z lavej strany.)

Ctená Snemovňa! V spojení s tou interpeláciou, ktorú som zadal na pána ministra pravosudia, ctenej snemovni oznámim chcem taký pobúrujúci prípad, aký od roku 1869. snáď ešte nikdy sa neudal. (Čujme! Čujme!)

Keď bolo dokázané — bo oznámenie moje zadal som na základe plakátov, ktoré podpísali svojimi menami — že títo sudcovia zabudli na svoju povinnosť, nevšimli si ten základný zákon, ktorý nám zabezpečovať má neodvislosť a nestrannosť sudcov, vtedy sa udal ten neslýchaný prípad, že pán minister pravosudia z pomedzi týchto sudcov dr. Teodora Guthyho, ktorý najviac namáhal a oduševňoval sa okolo pracovnej strany a patri medzi intimusov Szalavszkyho — chodil s ním aj na kortešské banketty — že tohoto Teodora Guthyho s obejdením a na úkor 54 sudcov súdruhov, v ten čas, keď proti nemu viedlo sa disciplinárne postupovanie, povýšil v úrade. (Veľký hluk z lava. Výkriky: To je ozaj neslýchaný cinizmus!) Odvolával som sa prvej na tú nebezpečnú vlastnosť volebného systému Szalavszky-Bánffy-Jeszenszkyho, že nielen korrumpovali, lež doprosta školu urobili z toho, že každý, kto v záujme vlády a vládnej strany pácha zneužívania, môže byť spokojný, že dobre jednal vo vlastnom záujme, bo dostane odplatu. Nuž, veď keď tam dedinskému notárovi dajú voľaký dar alebo keď v jednotlivých stolicach ľahkej povahy, odmieňajú administratívnych úradníkov, aj to síce neni celkom v poriadku a odsudzujem to zarovnak, lež nepovažujem za

tak hrozné, ako keď sudcov chcjú korrumpovať; (Tak je! z lavej) veď keď na súdobníctvo poľahké zákony napádajú, vtedy pre pána Boha, ako môžu byť zabezpečené naše práva, ako môžeme dôverovať v sudcov? (Hnutie z lavej.) Ostatne akoukoľvek veľkou politickou nedôverou chovám sa ku vláde, nemôžem zapreť a utlačíť v sebe to presvedčenie, že tento proti celému súdobníckemu sboru Uhorska zpáchaný inzult a atentát neostane bez pokuty. (Hnutie z lava.)

Ctená Snemovňa! Najbližšie v tejto záležitosti znovu budem interpelovať pána ministra pravosudia a očakávame, že sodpovedným osvedčením náležite vysvetlí túto záležitosť.

Jedon hlas (z lavej): O päť rokov!

Georg *Szmrecsányi*: Takéto udalosti stávaly sa pred terajšími voľbami. Z toho teda možno bolo ztiahnuť hneď konsekvencie a predpokladať, v akom duchu budú prevedené. Všeobecné schéma, určitý typus, plán, dľa ktorých na celej čiare začať sa mala táto vojna, boly nasledovné:

Najprv prišli do dediny slúžny a notár; zavolali ku sebe patričných voličov a usilovali sa kapacitovať ich peknými slovami; keď toto neišlo a nič neosožilo, nasledovalo za tým terrorizovanie; dali sa voličov citovať, pokutovať, zatvárať a keď ani toto nič neosožilo, nasledovalo za tým, ako najistejšia zbraň pokúšanie, peniazmi, trúnkom a žranicou.

Pri tomto ale postáť musím na jedno okamženie a úprimne vyznať pred ctenou snemovnou, že náš slovenský ľud po celých Horniakoch veľkú chválu zaslúži v tomto ohlade, bo tam pri prevážnej čiastke voličov, nemožná vec bola volačo dosiahnuť peňazmi, trúnkom alebo žranicou.

Po tomto môžeme sa pýtať, ako sa to teda stalo, že my z opozície skoro všetci prepadli sme v tých okresoch?

Jedon hlas (z lavej): Intelligencia!

Georg *Szmrecsányi*: Dačo intelligencia!

Barón Ondrej *Podmaniczky*: Lepšie je sa neohlásiť (Hnutie z lavej. Predseda cengá.)

Georg *Szmrecsányi*: Ako sa to mohlo stať? Nuž len tak, že kde zhola nič neosožily pressia, podplácanie, pijatika a žranica a my na voľbište prišli sme vo väčšine, tam prácu najatého kata

prevádzal volebný predseda. (Hnutie a výkriky z Iava: Kde sa to stalo?) Dokážem to, len o trpezlivosť prosím, ctení páni vyslancovia. Je tu dôkazov toľko, až mnoho. Opakujem, že na najviacej miestach, samí volební predsedovia prevádzali túto katovskú prácu.

Tu mi treba vopred spomenúť, že dľa mojho vedomia za volebných predsedov v normálnych okolnostiach vysielajú obyčajne mužov, ktorí všeobecnú verejnú úctu a vážnosť požívajú. Keď sme ale také veci videli, aké stávaly sa na horných stranách, kde volební predsedovia na to sa dali, aby výsledok volieb svedolne zfalšovali: mimovolne musíme sa pýtať, zkadiaľ posahňali týchto ľudí, bo veru statočný človek nedá sa na takéto remeslo. (Pravda! Tak je! z Iavej.) Preto v takých pádoch, kde väčšiny ústredných výborov videly, že v jednom alebo druhom okrese pravdepodobne veľmi prudké boje nastanú a ináč ako machináciami volebného predsedu nevedia si väčšinu zabezpečiť, na také miesta poslali už dávno vyprobovaných «zpoľahlivých desperádov» a vybrali tých najoznačenejších a len takýmto spôsobom mohli nás zlomiť.

Aby som nezavdal príčiny k neporozumeniu opakujem: že ja nehovorím, že všetci volební predsedovia na horných stranách boli takito označení ľudia, lež áno, len v takých okresoch, kde takito ľudia boli potrební, kde Szalavszky ničeho vyvíesť nevedel, tam upotrebili tieto kreatúry.

Preidem včul, ctená Snemovňa, ku predneseniu konkrétnych prechmatov, prv než to ale urobím, cteného pána predsedu prosím o pretrhnutie zasadnutia na desať minút.

(Pokračovanie nasleduje.)

Veľkopolčiansky baša.

Čo Lojzo Markovics veľkopolčiansky hlavný slúžny pácha proti Augustínovi Gramantik, príkladného života duchovnému arcibiskupstva ostrihomského, nemôžeme ináč pomenovať, ako nesvedomité prenasledovanie. Takéto bezzákladné prenasledovanie katolíckeho kňaza možné a dovolené môže byť len pod vládou liberálnej strany darebnej práce. Z tohoto nadovšetko tí duchovní ktorí túto bohaprázdnu politickú stranu, k po-

horšeníu kalolíckeho sveta, ľahkomyseľne podporujú, presvedčiť sa môžu, čo je v stave tá darebná liberálna strana a čo od nej očakávať má katolícka cirkev a duchovenstvo.

Židovské a liberálne noviny minulé dni obšírne opisovaly tú zpravu, ktorú Lojzo Markovics, hlavný slúžny veľkopolčiansky podal nitrianskému podžupanovi v záležitosti toho výroku, aký zcela nespravodlivo a doprosta protizákonne nedávno vyniesol proti duchovnému Augustínovi Gramantikovi. V záležitosti tohoto výroku krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi interpelloval ministra vnútra v krajinskom sneme. Duchovný Augustin Gramantik proti spomenutému výroku zadal tiež appelláciu.

K ospravedlneniu svojho nespravodlivého výroku hlavný slúžny Lojzo Markovics v jeho zpráve na nitrianskeho podžupana uvádzal chce všeliaké, vraj nepodvratné dôkazy. Všetky tieto dôkazy ale dokazujú len nespravodlivosť a bezzákladnosť toho výroku, ktorý Lojzo Markovics proti duchovnému Gramantikovi svedolne a protizákonne vyniesol. V odôvodnení tohoto nespravodlivého výroku hlavný slúžny Lojzo Markovics katolíckeho kňaza Augustína Gramantika úradne vyhlásil za buriča, ako takému zakázal vydržiať shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty, ba vykázal ho ešte aj z územia slúžnovského okresu veľkopolčianskeho. V jeho zpráve ale na podžupana nevedel ani jedného konkrétneho pádu buričstva, ba ani jediného buričského slova uviesť a spomína len to, že duchovný Augustin Gramantik z Budapešte, z Dunaszerdahelyu, z Vágszerede, z Nových Zámkov, z Trenčína, z Veľkých Topolčian, «jednozadruhým» bol preložený. Nuž, tymito dôvodami hlavný slúžny Lojzo Markovics nedokázal, že duchovný Augustin Gramantik búril, lež každého nestranné smýšľajúceho človeka presvedčil o tom, že podobne nespravodlivé výroky keďysi snáď len pohanskí sudcovia vynášali v čas prenasledovania kresťanov.

Duchovný Augustin Gramantik ostatne toho človeka čo úražnú zpravu hlavného slúžneho uverejnil zapravotil pre urazenie na cti a proti barbar-skému výroku Lojza Markovicsa zadal appelláciu, v ktorej doslovne píše:

«Kto vo veľkopolčianskom okrese búril ľud a mysle voličov nekonečne rozhorčil, to bol

hlavný slúžny veľkopolčiansky, ktorý pravi-
deľne oznámené shromaždenia naše alebo za-
kázal, alebo nedovolil hovoriť našim rečníkom,
ako i mne a Aloizovi Fiebig, ba trpel i to, že
viacej kortešov protivnej strany pod assistenciou
vrchnosti a zbrannej moci potupnými výkrikami
a inzultami shromaždenia naše nemožnými učí-
nili. Miesto toho, čo by bol chcel poriadok
udržať a právo shromaždenia brániť, búril ľud
takými výrazmi, aké som na vlastné uši počul
v slúžnovskej kancelárii, pri vyslyšaní Jozefa
Blaska a Ribanszkych. Z týchto prvšieho citovali
k slúžnovskému úradu, preto, že svojmu otcovi
doniesol zástavu ľudovej strany, posledných pred-
volali zas preto, že pred voľbami išli do sused-
nej dediny, čo ľudákovi zakázané bolo. Oproti
týmto prechmatom, z mojej stránky, osobnú
bezpečnosť vrchnostných orgánov tým spôsobom
snážil som sa chrániť, keď som ľudu ohlasoval
že žandári a slúžnovci to musia robiť, čo im
jejich vrchnosti kážu, aby ich preto ľudia ne-
bantovali, bo tým len našej veci škodia atď. —
Svedčiť môžu o tom veľkopolčianski, prašieski,
sissovski žandári, prašieski notár, rychtár a iní
a veľkopolčiansky pán hlavný slúžny mňa vy-
hlasuje za buriča. Všetko toto ale dialo sa nie
z príležitosti shromaždenia Katolíckej Ľudovej
Jednoty, lež počas volieb. Preto ma veľmi pre-
kvapilo prekazenie shromaždenia Katolíckej Ľu-
dovej Jednoty, ku čomu absolútne žiadnu prí-
činy a potreby nebolo.

Duchovný Augustín Gramantik v appellácii
svojej protestuje ďalej proti tomu, že topol-
čiansky hlavný slúžny nespravodlivým výrokom
na základe 62. paragrafu LX. zák. čl. 1874. vy-
neseným, opovážil sa o ňom tvrdiť, že on ako
katolícky kňaz je človek bez zamestnania a
stáleho bydla. Konečne dokázal, že zvestný vý-
rok hlavného slúžneho je zlostný prečin proti
osobnej slobode a bezpečnosti práva.

Po tomto pokračovaní hlavného slúžneho
kto by sa mohol v bezpečnosti cítiť v okrese
veľkopolčianskom? Po takej zkušnosti kto by
aj mohol tešiť sa tomu, že je uhorským obča-
nom alebo kto by s radosťou mohol sem prísť,
keď čuje, že tu podobné inzulty a prečiny kedy-
koľvek beztrestne páchať môžu proti nemu ve-
rejně vrchnosti? Na základe týchto príčin pán
Gramantik prosí o zmenenie celého výroku.

Z prievidzského okresu.

Čítal som v židovských a freimaurerských
novinách chvalospevy o vyslancovi Lojzovi Rud-
nay, ktorého vyvolil Štefan Csemez, že ako on
v krajinskom sneme napadol a zvliekol stranu
ľudovú a ako mu prizvukovali k nemu podobní
chlapáci na tej liberálnej darebnej strane. Veru
veľkého víťazstva sa dožil Lojzo Rudnay! Od
včulku bude ešte väčším miláčkom židov, ako
dosavád.

Mnoho táral Lojzo Rudnay vo svojej reči o
ľudákoch okresu prievidzského, že aké násilen-
stva robili a pomlúval tiež aj kňazov tohože
okresu, že vraj búrili ľud a že neslušne korte-
šovali.

Lojzo Rudnay táral práve tak, keď slúbil
pánu biskupovi, že odstúpi od kandidácie; a
práve tak táral v krajinskom sneme, ako aj po
židovských novinách, keď tvrdil, že vraj volebný
predseda Csemez len proti jeho vôli vymenoval
ho za ablegáta.

Ja tu vyzývam celý okres prievidzský, nech
sa osvedčí, ktorý ľudák alebo kňaz búril a kto
mal väčšinu, pán Brestyenzsky-li a či Lojzo
Rudnay? Pomlúvať a osočovať nevinných ľudí,
najmä kňazov nenie počestnosť, také volačo
srovnáva sa len s Lojzovým charakterom. My sa
ohradzujeme proti Rudnayho pomlúvam. Keď
on dosť smelý bol v krajinskom dome napádať
ľudovú stranu a pánov duchovných okresu prie-
vidzského, mal mať aj k tomu smelosti, že by
bol rozpovedal pánom vyslancom a s tým aj
celej krajine, akým spôsobom ho vyvolili. Áno,
mal udať všetky huncútstva a zbojstvá, ktorých
sa dopustili slúžnovci, notári, volebný predseda
a všetci riaditelia, ktorí za biednu mzdu pomá-
hali Csemezovi previesť také zbojstvo, akému
podobné nestalo sa v celej krajine a na ktoré
pluje celý svet vzdelaný.

Áno, toto mal predniesť Lojzo Rudnay, aby
sme boli videli, že sa haňbí za jeho špinavý
mandát. On ale zamlčal tie zbojstvá, ktoré sa
dňa 1. júna dialy a aby odvrátil od seba po-
zornosť a získal pochvalu židov a freimaurerov,
pomlúval a osočoval kresťanskú ľudovú stranu.
Zamlčal Rudnay aj prechmaty slúžnovecov, ktorým
tolko nevinných a statočných ľudákov v obeť
padlo. Veď čo robia od tých čias, čo sa zakon-

čila voľba? Citujú a pokutujú ľudákov. Prečo? Pre vymyslené obžaloby. Aj nedávno vyzval Abaffy žandárov, aby oznámili čím viac ľudákov. A žandári chodia teraz z dediny na dedinu a prehliadajú dvory ľudákov. Beda tomu, na ktorého dvore kalúžku alebo slámku najdu. Sto a sto ľudákov stálo už od voľby pred prievidskými služnovcami a pocítili trestnú ruku týchto «ľudomilov», neodvislých a spravodlivých sudcov, lež nenašiel ani sa nenajde ani jeden ľudák, ktorý to by bol povedal slúžnemu: «Pán veľkomožný, nikdy viac ľudákom nebudem!» Nie, takéhoto zradcu nenie medzi nami. My sa nepoddáme! Nás nikto nezlomí! Ostaneme ľudákmi. Boh laskavý vidí naše krivdy a istotne popraje nám sily k jejich znášaniu. Našu pravdu usmrtili liberáli dňa 1 júna pri takej voľbe, na ktorú len s kľatbou myslíme, lež ufame sa, že kráľovská kúria dá nám zadosťučinenie a že vzkriesi našu usmrtenú pravdu.

Csemez a jeho kompani nedovolili nám, aby pán Koloman Brestyenzsky bol našim zástupcom a pluhavým figlom nanútili nám Lojza Rudnayho. A on nemal toľko citu, že by bol odhodil ten mandát, ktorý z ďaleka kričí: *ukradnutý som*, lež aby sa zavdával tým, ktorí ho vytrhli z ruky Kolomana Brestyenzskyho, mal smelosť lhať v krajinskom dome, že knazi búrili,

Rozhorčení sme my ľudáci okresu prievidského, ale nedáme sa. Vieme trpeť, lež plaziť sa nie. Príde čas, že zase ľudák bude našim poslancom. Boh je spravodlivý a my sme nezlomiteľní. O. H.

Umývajú murína.

Georg Szmrecsányi, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany predsa len do živého trafil liberálom tou klassickou rečou, ktorú v krajinskom sneme povedal o nezákonnostiach a huncústvach, aké medzítka verejnej správy páchali pri posledných voľbách. Že liberáli za tieto hnusné prechmaty ešte aj včul sa nehaňbia, toho dôkazom je veľké ľudové shromaždenie, ktoré 27. júla vydržovali v Žiline tým cieľom, aby dali výraz svojej hlbokoj úcte, láske a prítnosti ku pôvodcovi týchto nezákonností a prechmatov.

Proti tomu, že dajední liberáli zaľúbení sú do svojho molocha, my z našej strany by sme nič nemali. Komu česť, tomu česť, pastierovi trúba — hovorí Lojzo Rudnay v jeho poslednej politickej básni. Že ale liberáli reč pána Georga Szmrecsányiho vykladajú ako bezzákladný nápad ľudovej strany proti trenčianskemu fõišpánovi, to nám zadáva príležitosti, aby sme sa s tým veľkým ľudovým shromaždením bližšie zaoberali.

Liberalné, vládou platené noviny píšú o tomto shromaždení, že bolo vydržované za účasti početného žilinského a okolitého obecnstva. Kto to shromaždenie svolal, kto na ňom predsedal a rečnil, o tom tie noviny ani jediným slovom sa nezmiňujú. Tí liberáli, čo to veľké shromaždenie zariadili, alebo nemali smelosti svoje mena uverejniť, alebo celé to shromaždenie bolo zaiste len také liberálne «chasenes», ku ktorému prišli všetci židia zo Žiliny a z okolia a ktoré zariadiť si dal sám fõišpán trenčiansky.

V rezolučnom návrhu toho liberalného «chasenes» stojí medzi iným, že ľudová strana «bez každej príčiny», jedine «z nenávisťi» napadla trenčianskeho fõišpána. Ľudová stranana zaprvé, nikoho nenapadla. Georg Szmrecsányi v jeho reči tiež nikoho nenapadol, lež celkom vecne a nestranné predniesol prechmaty a nezákonnosti, aké nestydate páchali úradníci verejnej správy celej trenčianskej stolice pod voľbami. Čo Georg Szmrecsányi v jeho reči predniesol, to podvrátiť nikto nemôže. Nie bez príčiny odhalil on teda nezákonnosti úradníkov verejnej správy. O nenávisťi ani reči nemôže byť. My zastávame verejné záujmy krajiny a pospolitého ľudu. My bojujeme za naše kresťanské zásady a nie proti jednotlivým osobnostiam, a v bojoch našich nevede nás nikdy nenávisť.

Nepodvratne istá vec je, že úradníci verejnej správy na území trenčianskej stolice nezákonnosti páchali pod voľbami. Keď ale — ako hovoria — «od hlavy ryba smrdí», za tieto nezákonnosti zodpovedný je v prvom rade trenčiansky fõišpán Julius Szalavszky. Darmo si teda zariadil a darmo ho umýva veľké liberálne «Chasenes» v Žiline.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Poučné číslice.

Ministerstvo orby veľmi dobre vie, že sa veru v terajších drahých časoch malému gazdovi neuchádza toľko zárobku, aby sa mohol vzťahovať a svojim občianskym povinnostiam v každom ohľade zadosť urobiť. Preto ministerstvo toto vždy veľkú váhu kladlo na to, aby sa gazdovský ľud priučil domácejmu priemyslu a takto aby prišiel ku poctivému zárobku.

Týmto cieľom ministerstvo orby už v zime roku 1898—1899. zariadilo prvých pätnásť naukobehov, aby sa gazdovský ľud priučil jednotlivým odvetviám domáceho priemyslu. A vtedy súčasne dokázalo sa aj to, že niektorým odvetviám domáceho priemyslu, ako sú ku príkladu pletenie košov, pletenie rohože, keľárstvo, dorábanie dreveného riadu, pletenie zo slamy, robenie metľy atď. veľkofabričný priemysel a stroje vôbec neni sú na prekážke. Minulú zimu na takýchto naukobehoch pracovalo už vyše 20.000 robotníkov, ktorí zhotovili 1,200.000 predmetov v cene 657 tisíc korún.

Že aký význam má toto vyvinovanie poľnohospodárskeho domáceho priemyslu, to vysvitá aj z nasledujúcich číslic:

Z našej krajiny sa vyváža veľmi mnoho čerstvého ovocia a zeleniny, ktoré v 5—20 kilogramových košoch posielajú za hranicu. Tieto koše predtým kupovali v cudzozemsku a ku príkladu roku 1900. sa za takéto koše vydalo 1,066.570 korún a v tom roku sa od nás vyviezlo ovocia a zeleniny dohromady 280.872 metrických centov. Ale už roku 1908. sa vyviezlo ovocia od nás do cudzozemsku 680.742 metrických centov, teda o 400.070 metrických centov viac, ako pred osmymi rokami, kdežto ku vyvážaniu potrebných košov sa roku 1908. z cudzozemsku priviezlo už len za 380 tisíc korún, teda o 680 tisíc korún menej, než pred osmymi rokami.

V samom Kecskeméte roku 1900. na ovocie potrebovali viac millionov kusov rozličných košov a tie takmer všetky kúpili z Moravy. Ale už v rokoch 1907. a 1908. na keckemétske tržisťe ani len jeden jediný košík nedali doviezť z Moravy. Ba sú už v krajine aj také vidieky ktoré na cudzozemské objednávky dorábajú a ku príkladu jedna čiastka v stolici Ugoča do-

mácim priemyslom dorobených košov ide až za more, do Ameriky.

V beregskej, ugočskej a máramarošskej stolici v zime v rokoch 1908—1909. doma dorobili za 300 tisíc korún dreveného riadu.

Zo slamených pletenín a slamených klobúkov ešte roku 1908. za poltreť milliona korún sa priviezlo z cudzozemsku, ale sa už i na tomto poli ukazuje potešiteľná práca a posiaľ je už 1200 robotníčiek vycvičených na to, aby zo slamy vedely pliesť klobúky a iné potrebné predmety.

Čo sa ale týka odpredaja domácim priemyslom dorobených predmetov, to tiež už nemá väčších ťažkostí, lebo na zpeňazenie týchže založené sú spolky a aj naši obchodníci vďačne kupujú a privádzajú do obehu domácim priemyslom dorobené články.

Toto sú veru veľmi poučné číslice a mali by pohnúť gazdovský ľud všade, kde naukobehov pre domáci priemysel nebolo, aby sa o zariadenie takého naukobehu u ministerstva orby uchádzali. Ministerstvo vďačne pošle ta súcich učiteľov, ktorí pracovať chcejúci ľud poučia, ako ľahkou prácou môže prísť k slušnému zárobku. Toto hospodárskemu ľudu zvlášte odporúča kresťanská ľudová strana.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Osvedčenie.

Ján Richter, liberálny ablegát kubinského okresu, v svojej, dňa 19. júla na sneme povedanej reči to tvrdil, že dr Mikuláš Grieger, farár obce Jánosrét, minuloročného októbra pred novovesskou voľbou v Markušovciach, pred voľbami povedal: «Milí ľudia moji! Tejto noci som mal videnie, váš farár mal žeravú refaz na krku a na tej refazi visel diabol. Neslúchajte ho, lebo aj vás vezme so sebou do pekla.»

Ja, ktorý som tamojšiu reč pána Griegera vlastnými ušami slyšal, tuná verejne sa osvedčujem, že to nepovedal.

Franc Klein

farár spišsko-richvaldsky.

Zadovažujte predplatiteľov pre

«Kreštan»-a!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Pekné ľudové shromaždenie vydržiavané bolo 31. júla v obci *Uzbégh* (nitr. stol.) Shromaždenie zahájil peknou rečou horlivý miestny pán favár *Ján Pomikal*. Po zahájení shromaždenia o cieľoch a potrebnosti Katolíckej Jednoty rečnil tajomník Auguustín *Gramantik*. Utvorenie Jednoty bolo jednodhlasne vyslovené a do správy vyvolení boli: za miestneho správcu pán farár *Ján Pomikal* a za horliteľov: *Pavel Štefák*, *Ján Ōlvedszky* a *Imrich Szolcsánszky* zo Zbehov, *Štefan Mikó* z Csakaju, *Michal Csurgali*, *Michal Dominka* a *Ondrej Ábel* z Kajse.

Druhé veľké shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavané bolo v obci *Nyirbátor* (stol. *Szabolcs*).

So zakončením poľných prác isté výhľady sú na početné shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHYRY.

Politický Prehľad.

Krajinská snemovňa vyslancov vutorok 26. júla zakončila pojednávania zákonného návrhu o indempnité. Návrh o indempnité, rozumie sa, prijatý bol liberálnou väčšinou a s tým krajina vyviazne zo stavu takrečeného ex-lexu. To bude ale mať za následok, že veľú nemilosrdne začnú vyberať dane a eksekútori po dlhých vakáciách dajú sa teraz do roboty. Dane treba platiť, to každý nahliadne a tejto občianskej povinnosti pospolitý ľud náš, keď aj horko-ťažko, vždy svedomite s odpoveďou. K pohoršeniu celého vzdelaného sveta bolo by ale, keby teraz pri vyberaní dane do ohľadu brali politické presvedčenie občanov. Skutočne, nevyslovný škandál by to bol, keby tých občanov, čo na opozicionálnych kandidátov hlasovali, nemilosrdne eksekvovali, liberálnym voličom ale volkali. Kresťanskej ľudovej strane by to zas zadalo príležitosť, aby proti takémuto neriadu vystúpila s najväčšou prísnosťou. Na toto upozorňujeme už teraz eksekútorov, aby pri vyberaní daní s ľudom humánne zachádzali. Krajinská snemovňa v piatok 5. augusta odročila zasadnutia na dva mesiace, vyslancovia rozejdu sa na letné prázdniny a s tým nastane ticho v politickom živote Uhorska.

Veľké manévry vystanú.

Poľahke veľkých manévrov jeho veličenstvo kral najnovšie rozhodnul, aby veľké manévry tohoto roku vystaly. Soplavosť medzi koňmi X. vojenského sboru totiž v oveľa väčšej miere vystúpila, ako sa zpočiatku nazdávali a to je príčinou zastavenia tohoročných veľkých manévrov.

Tohoročné assentírky.

V záležitosti tohoročnej assentírky minister honvédstva pravomocnosťam oznámil, že hlavná assentírka na každý pád prevedená musí byť do 15. septembra.

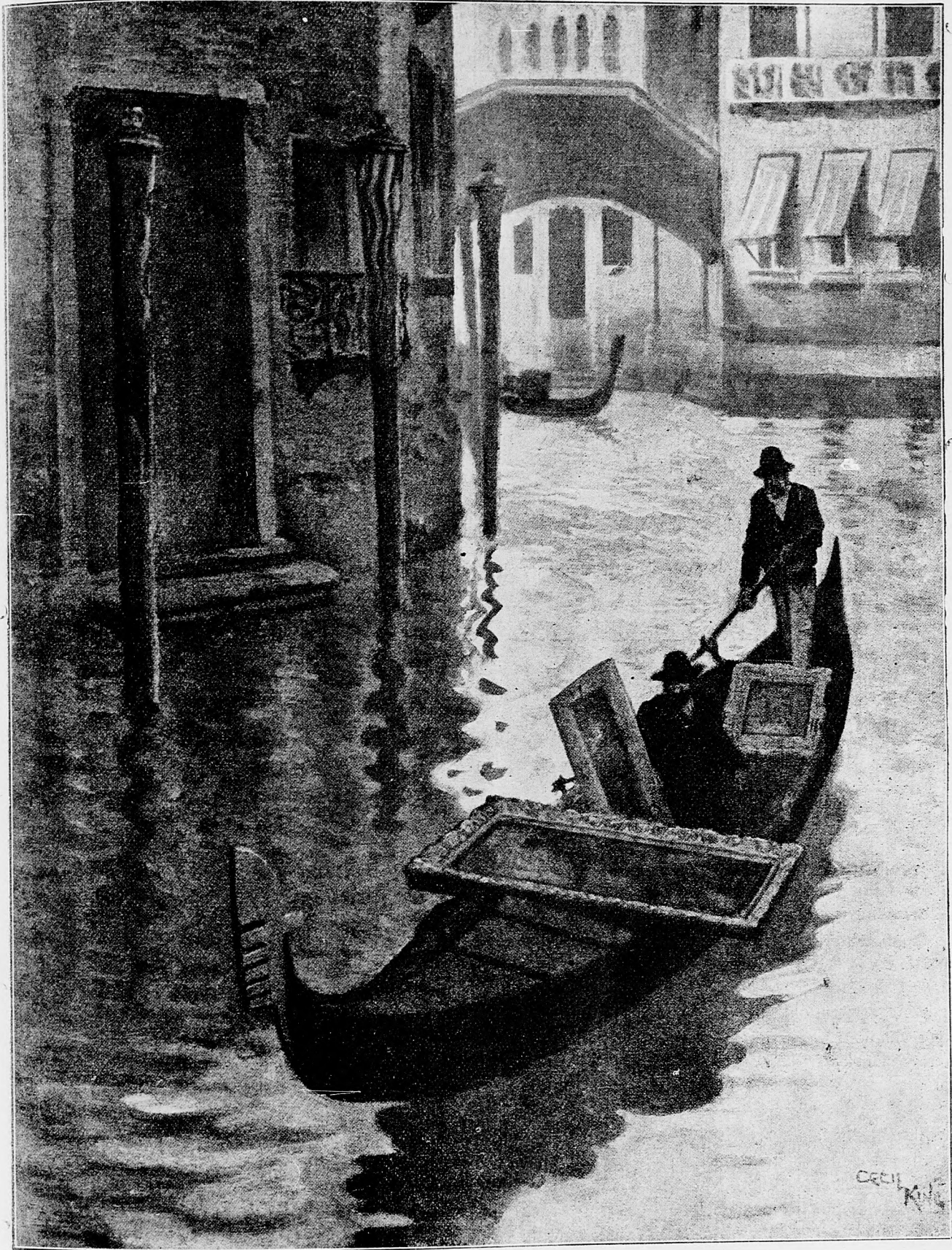
Zo snemovne.

Od zahájenia terajšieho krajinského snemu v zasadnutiach snemovne zvlášte vynikali vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Vôbec známa vec je, že *Georg Szmrecsányi* jeho rečou všestrannú pozornosť vzbudil nielen v krajine, lež aj v cudzozemsku. Tomuto podobne vyslancovia *Karol Huszár* šárvársky a *Stefan Haller* rečami svojimi v pravom smysle slova okúzlili celú snemovňu.

V zasadnutí snemovne 27. júla pri pojednávani návrhu o kontingente rekrútov rečnil *Stefan Haller* a žiadal zavedenie dvojročnej služby a aby vojakov vyučovali v poľnom hospodárstve, žiadal tiež, aby rezervisti počas vojenskej služby dostávali dostatočnú náhradu. Zásadám v tejto reči označeným prizvukoval i sám minister honvédstva a slúbil, že ich dľa možnosti do života uvede.

V zasadnutí 29. júla z príležitosti pojednávania zákonnej predlohy o smluve s Romániou rečnil znovu *Stefan Haller* o poľnohospodárskych otázkach pri všestrannej pozornosti celého domu.

V zasadnutí 30. júla *Karol Huszár* interpel-

Benátska gondoia.

leval ministra honvédsťva, v záležitosti trýznenia
vojakov zkrze jejich predstavených a interpel-
os al ministra orby v záležitosti reformy poiste-

nia (assekurácie) poľnohospodárskej čelade a
robotníctva. Obe interpellácie hlboký dojem uči-
nily na celú snemovňu.

BESEDNICA.

Po štyridsiati rokoch.

II.

(Dokončenie.)

Stará Marta sedela ešte vždy v kúte, celkom o samote, dosiaľ sa nezdvihnúc.

A len plakala a plakala, ale pri tých výbuchoch ziaľu, ktoré sa z času na čas medzi ľuďmi opakovali nebolo temer ani počuť, ako ona o svojom dávnom bôle a smútku vykladala.

Klietku stroj ešte raz vytiahol.

A hneď všetko zatíchlo a hrozný úžas bolo vidno na tvárach a všetky hlavy nachylovaly sa v tú stranu s prekvapením; a prekvapenie toto rastlo pomaly v nepokoj, vo zvláštny neprijemný pocit a ľudia sa takmer s hrúzou tísli do hustého radu prítomných. Mrtvola, ktorú práve vytiahli, bola mrtvolou asi dvadsaťročného mládenca, nemajúc na sebe žiadnej stopy násilnej smrti alebo spálenia.

Tvár mrtvého, na ktorej sotva bolo čiernej skvrny bola jasná, polo sa usmievajúc, veľmi pokojná a zdala sa byť tvárou spiaceho a sladko snivajúceho človeka. Ruky mal složené na prsiach.

Nikto ale nevedel, kto by to bol, ani ho nikto poznať nemohol.

Všetci stáli zarazení.

— Nepoznáme ho, pane...

Nikto ho nepozná, nikto ho ešte nevidel, nikto si to vysvetlíť nevie!

Len odkiaľ on pochodil, tento tajomný baník, ktorého nikto nevidel, že by bol do bane sostúpil a ktorého meno nenie ani v knihách baňskej spoločnosti zapísané.

Mrtvola táto, spiaca tichým, večným snom, ležala na zemi v rozšírenom, ale nepokojnom kruhu ľudí a samým chlapom haviarom sa hlavy točily, keď zrazu ohromný ženský výkrik pri neznámom baníkovi sa ozval.

III.

Nikto nezbadal, že medzitým, kým sa o ňom dopytovali, stará Marta zdala sa naslúchaf, o čom haviari hovoria a počala sa s nimi i ona rozpomínať. Prestala nariekať a vstanúc hore, nachýlená počúvala. Zrazu jej polozhaslé oči ožily a staly sa neobyčajne väčšími a ľahká triaška zdala sa behať po jej vychudlej úbohej tvári.

Potom už celkom schýlená, priblížila sa rýchlo k ľuďom, ale nemohúc ponad ich plecia vidieť, skrčila sa ešte väčšmi, snažiac sa tak popri ich nohách zozrieť, koho to vyviezli.

Pozerala dlho, dlho.

Zrazu sa ale, ako divá vyrútila a priklaknúc, po zdvihla k sebe hlavu mrtvoly a bozkami ju pokrývala. Jej oči akoby od slnca sa ligotajúce, sa vyjasnily a ona tiško, pomaly, mladými zvukami hlasu — akoby divom premeneného — zvolala:

— Martin môj, Martin! Ty si to? Konečne si aj ty vystúpil z bane, áno aj ty! Oh, aký si mi krásny, Martin môj! Krásny si, ale veď sme ešte mladí! Ešte vždy! Hej, veď som sa ňa načkala, veď som sa toľko naplakala! Čo som sa aj za tebou naplakala, Matko Božia! Až mi moje lica uvädly!

Prešla si rukou po tvári — po tvári stareny!

Avšak, ako by daakou veľkou a záhadnou silou nervovou, v tom neustálom nežnom rozechvení, lica a rty sa jej akosi vyplnily, sosechnuté sluchy, zdalo sa, že chcú znovu rozkvitnúť a blahom rozvívená krv zarumenila jej tvár. A vyzerala tak, ako keď privčasná jar prekvapí zimu.

Ľuďmi zavládlo hlboké, zázrakom týmto zapríčinené mlčanie. Väčšina tých, ktorí tu boli, čakali úžasnutí, že sa ten mrtvý snád ešte prebudí; len Marta sa usmievala na svojho milého, na svojho vrátivšieho sa mladoženicha. A on, tvárou k nej obrátený, zdal sa, že sa na ňu polootvorenými očiami usmieva, ako čo by sa tešil zo svojho šťastia.

Vskutku, zdalo sa, že ešte žije.

Bezpochyby v čas nešťastia, udavšieho sa pred štyridsiati rokami v bani bol on z nenadania gázom usmrtený a zasypaný, ale ten gáz, ktorý ho usmrtil a v hĺbke zatvoril, zachránil aj telo jeho pred hnilobou.

Haviari, ktorí pomáhajú a vynášajú ranených a pobitých v bani, odokryli náhodou hrobku jeho.

IV.

Marta, od blaženosti svietiacimi sa očami, s tvárou premenenou a tak mocne oddychajúc, až sa zdalo, že jej srdce ide puknúť, vždy len ešte čelo svojho miláčka bozkávala, hovoriac pri tom a bluzniac sladko:

— Teraz si mi už tu a keď sme zas mladí, budeme mať svatbu, veru krásnu svatbu! — A obrátila sa hrdo k okolo stojácim, ktorí ju mlčiac počúvali; iba sa im tváre od pohnutia potriasaly a prestali aj plakať, hoc ich plač ešte dusil; len ustúpili ešte trošku na zad.

Tu zrazu oživila tvár stareny, ale to nebolo nič prirodzeného.

Divala sa milo na nich, s radosťou v očiach, na tvári jej hral jasný, čistý úsmev a jej ústa poznova spočívaly na tvári mládenca.

— Ach milý Martin! Martin môj!

Zrazu ale siahla rukou k srdcu. Tvár, ktorá jej zase akoby schudla, sa jej zachvela a ústa sa jej stiahly veľkým úsmevom, alebo snád veľkým ziaľom. Priložila ich na tiché a chladné čelo jeho a zašeptala:

— Milý môj!

Vzdychla a hlava jej sklesla. Umrela od radosti vo svojom tichom šialenstve.

CHYRNIK.

Veľkodušný dar jeho veličenstva. Ku podpore poslednou povodnou oskodených v Orave, Máramarosi a územia stolice Szolnok-Doboka jeho veličenstvo kráľ veľkodušne daroval 10.000 korún.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie po vysvätení košických kňazov do Viedne ocestoval nie na odpočinok do Reichenhallu, lež na kongress marianský do Salzburgu. Na tomto kongresse osvietený pán biskup účinkoval ako predseda uhorskej sekcie. Na kongresse súčasnil sa z košického biskupstva aj dr. Emil Lebeczky, spiritual semenišťa. Z Uhorska boli tam viacerí cirkevní hodnostári, početní duchovní a poprední katolíci z celého sveta počtom do 2000. Ondrej Kozora praelát-kanonik a mestský farár k podpore nešťastných vyhorelcov v Jászóujfalu v troch košických kostoloch zariadil zbierku, ktorú previedly nábožné panie oltárneho spolku a nabsieralo sa vyše 300 korún. — Gróf Armand Csáky spolku katolíckych tovaryšov a domovní sv. Jozefa daroval 25—25 korún. — Kryptu kniežata Franca Rákóczi II. minulý týždeň navštívilo mnoho cestujúcich cudzincov. — Na faru obce Hilyó, ktorá následkom smrti zasluženého duchovného Kolomana Inczinger uprázdnená bola, osvietený pán biskup na odporúčanie patronátu grófa Zichyho za administrátora poslal Jána Blasko, farára z Felsőtóke. — Opravenie kostola v Sátoraljauhely, prevedené nákladom patronky grófký Wallis a z milodarov nábožného národu, čoskoro bude zakončené a skvostne opravený a ozdobený kostol 8. septembra za veľkých slávností posväti sám osvietený pán biskup. — Ján Petruska učiteľ obce Sztára na krajinskej výstave katolíckych učiteľov vyznačený bol odmenou 100 korún.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Adalbert Zaborovszky, praepošt-farár mestský na dva týždne ocestoval k navštíveniu svojho brata. — Škola pre dievčence grécko-katolíckeho náboženstva, ktorú osvietený pán biskup dr. Ján Vályi vystavil nákladom 450 tisíc korún, je už dohotovená a začiatkom školského roku odovzdaná bude svojmu vznešenému cieľu pod zprávu grécko-katolíckych mnišiek. — Stolica Szilágy uzavrela, aby na územi stolice v nedeľu a vo sviatok krčmy zatvorené boli. Uzavretie toto pod koaliciou potvrdil tehďjší minister vnútra gróf Julius Andrásy. Včul ale po voľbách 250 krčmárov, ktorí pri voľbách veľké zásluhy si zadoväžili ako liberálni korteši, na terajšieho ministra vnútra grófa Khuen-Héderváryho, ktorý je spolu ministerpredsedom, obrátili sa s tou prosbou, aby zrušil potvrdenie grófa Andrásyho. Liberalný ministerpredseda a spolu

minister vnútra Khuen-Héderváry vyplnil hneď túto prosbu a zrušil potvrdenie grófa Andrásyho. Na územi stolice Szilágy v nedeľu a vo sviatok budú teda zas otvorené krčmy. Hľa, takto sa starajú liberáli o ubiedený národ. Starajú sa oni len o to, aby si krčmári vačky naplnili. Ľud nech bár aj hladom pemre alebo vyvandroje. Takto vyzerá oslavovaná práca tej liberálnej strany. — *Nagysáros:* V deň škapuliarskej Panny Marie dňa 17. júla odbavovaný bol tu veľký odpust, ku ktorému prišlo mnoho národu i z ďalekých krajov. Oduševnenú kázeň držal prešovský katecheta Henrik Andruscsakievics a sv. omšu slúžil tunajší rodák Jozef Lenz, farár z Regeteriszka. — *Szentanna:* Ročný jarmok odbavený tu bol pri veľmi peknom počasi 21. júla a shromaždilo sa k nemu mnoho národu z troch stolíc. — *Galbató:* Dňa 16. júla inštalovaný tu bol horlivý farár Anton Levendovszky, ktorý faru túto v krátkom čase priviedol do najkrajšieho poriadku. Na tejto slávnosti súčasnilo sa duchovenstvo z celého okresu. Na druhý deň odbavovaný bol odpust Panny Marie škapuliarskej, ku ktorému prišlo mnoho národu z okolia a ešte aj zo susednej Gallicie.

Chýry z biskupstva spišského. Ondrej Farkas, kaplán levočský stal sa správcom fary vo Vyšných Repašoch, odkiaľ je Ján Vojtassák nazpät poslaný do Veľkej Vsi. Do Levoče je za kaplána poslaný Alexander Borzenszky, kaplán kluknavský. Jozef Hübel, kaplán letanovský je cez leto do Tátralomnice poslaný. Novovysvätení išli na nasledujúce miesta za kňazov: Flóris Tömötör do Harhova, Béla Novák do Kluknavy, Ondrej Scheffer do Letanoviec a Eugen Szikora do Oravskej Rabči. Za klerikov je teraz prijato 13 žiakov, 10 zo šiestej a siedmej gymnázialnej triedy, traja ale s matúrou.

Chýry zo Spiša V obci Nagysolymár vyvolili za učiteľa Emila Matusčáka. — V Podhradí má tiež byť berný úrad, tak udajne aj v Spišskej Sobote. — Okolo Podhradia sa už 13. júla začala zatva. — Staroveeská židovská cirkevná obec má za 20 tisíc korún pre seba kúpeľ dať vystaviť. — Vo Vyšných Ruzbachoch bol dňa 23. júla popoludní lesný oheň. Anton Misik gymnázialny professor v Podolinci zasnúbil sa so slečnou Štefikou Meliss v obci Fenyvesszoros. — V Nížnom Smeksi bolo do 20. júla 347 hostí, v Tátralomnici do 17. júla 410, v Tátraszéplaku do 16. júla 1243 a v Lamlangligete do 15. júla 677. — V Podhradí dňa 17. slúžil prvú omšu svätú novovysvätený spišský kňaz Béla Pataky. Rukovodičom mu bol kacvinský farár Ján Pataky. — Na ostatnom podolinskom jarmoku mal statok tiež vysokú cenu. — V Podolinci bol dňa 26. júla t. j. v deň sv. Anny aj toho roku pekný odpust. Ku sv. sviatostam pristúpilo asi 250 ľudí. Nemeckú kázeň mal Ján Sterbák, farár hobergartský a slovenskú Ondrej Háber farár toporský. Kňazov tam bolo 15.

Viedeňský nuncius u pápeža. Z Rímu oznamujú, že viedeňský pápežský nuncius knieža Granito di Belmonte minulý týždeň sa dlhšie radil s pápežským štát-

nym sekretárom kardinálom Merry del Valom a potom šiel na výsluch ku pápežovi. Vo vatikánskych kruhoch domnievajú sa, že tento výsluch nemal väčšej významnosti. Nuncius svoje viedeňské postavenie len potom opustí, keď ho pápež vymenuje za kardinála.

Smrť. Prešporský gróf Štefan Pálffy, senior grófskej rodiny Pálffyovskej minulý týždeň v Pešporoku zomrel. Pred dvoma mesiacmi ho porazilo a od tých čias bol vždy chorý a chorobe konečne i podľahol. Zosnulý žil vyše 82. rokov. Roku 1865. zvolený bol za krajinského vyslanca peziňského okresu. Od tých čias sa vždy zaoberal s verejnými záležitosťami. Pochovali ho v rodinnom zámku na Červenom Kameni. (Vöröskő stolica prešporská).

Štvorčatá. V obci Cabaj (st. nitrianska) manželka obecného sluhu Ludvíka Mončára porodila štvorčatá. Všetky štyri dietky sú zdravé.

Ukrutný otec. Z Bardijova píše, že v obci Felsővizköz gazda Ján Bobák svojho päťročného syna sekerou viackrát ovalil po hlave, potom umierajúceho chlapca uviazal na štranok a obesil ho. Ukrutného ota zatkli.

Oheň. Z Kremnice sdelujú, že tam minule chytil sa dom mestského lesného hájnika Reicha. Hájnik a jeho Familia, ako i uňho bývajúci letujúci India zavčasu prebudili a oratovali sa, ale v dome všetko zhorelo. Oheň akiste podložili.

Beštiálna matka. Z Veľkých Topolčian oznamujú, že kuchárka Anna Legény svoje novonarodené dieťa cez tri dni nechala hladovať a potom ho zahrdúsila. Mrtvolu zakopala v pivnihi, odkiaľ ju psi vyhrabali.

Železniční vačkoví zloději. Statkár z Devecseru Ladislav Elek z Nyiregyházi na rýchlovlaku cestoval do Budapešti a pre veľkú horúčosť vyzliekol si kabát. S ním spolu v jednom vozni cestovali dvaja elegantne oblečení mladíci, ktorí mu z kabáta ukradli pugilár. V Elekovom pugiláre boli 2 tisícokorunové, 10 stokorunových a 10 päťdesiatkorunových bankoviek. Elek krádež oznámil hlavnomestkej policii, kde mu ukázali album vačkových zlodějov, v ktorom Elek poznal svojich spolucestovateľov. Policia ich teraz hľadá.

Liečenie krvi. Uh. kr. ministerstvo vnútra, pod zprávu ktorého patria všetky krajinské nemocnice a ústavy pre choromyseľných, veľmi sa zaujíma za epochálny vynález profesora dra Ehrlicha. Minister vnútra hlavného lekára patričného oddelenia prešporskej krajinskej nemocnice poslal do Berlína, poľažne do Frankfurtu, aby tam študoval upotrebovanie nového lieku v nemocniciach a aby cieľom upotrebovania tohože lieku v uhorských nemocniciach predostrel návrh.

Otrávené cukriky. V Londýne udal sa prípad, ktorý sa upamätáva na útok nadporučika Hofrichtera. Jednej bohatej deve, ktorá je posledným potomkom a dedičom svojej rodiny, po pošte poslali balík cukrikov. Deve bol balík podozrivý a zanesla ho na policiju. Tam ustálili, že cukriky sú otrávené. Deva upodozrieva z útoku jednu ženu, ktorú i zatkli.

HOSPODÁRSTVO.

Čo majú robiť hospodári v auguste.

Na roliach. Po sobraní úrody z poľa, nezabúdajme strniská na plytko hneď porať a ak by sme mienili ešte aj niečo krmu dorobiť, tak zasejme krmné rastliny, ktoré sa do zimy dobre vyvinú a krm nám rozmnožia. Kto máva peknú datelinu, tomu sa vyplatí aj semeno datelinové dorábať. Kto by to mienil, nech nenechá na sáme tú najbujnejšiu datelinu, ktorá ľahko môže poľahnuť, ale je výhodné v zdĺžke role asi na 1 meter široký štráf nechať na semeno. Toto sa preto odporúčať môže, že slnko a vzduch lepšie vniknú do dateliny a sáme sa lepšie vyvinie, ako keď sa datelina v hromade nechá. Pri mlátení a vôbec okolo stodôl dávajme pozor, aby sa fajčiari miernili a netmolili sa s horiacou fajkou a švibalkami medzi pajtami a stohami. Múdre urobí každý gazda, keď si posväzanú úrodu proti ohňu poistí. Tých pár zlatých je hodno vždy vydať, aby na zobrácku palicu nevyšiel.

Dobytok zápražný treba krmíť zázivným krmom, aby nielen nevystal, lež aby sa aj menej času ztrávil pri krmení statku. Jalovina si ešte dosť pasienky najde, lež nespoľihajme sa len na pasbu, ak vidíme, že sú pasienky slabé. Kde je to len možné, dobytok púšťajme do potoka poplavíť sa.

V *stromových školách* môže sa štepíť na spiace očká. Ak je pôda suchá, prekopávajme ju a na polievanie nezabúdajme.

V *ovocných zahradách* ovocie bude dozierať, stromy kde-tu zarodily hojne, popodopierajme ich, aby sa haluze nepoodčchovaly. Pri oberaní ovocia na držanie alebo na odpredaj nedovoľme ho drúkami obíjať. Pomalšie ide práca rukami oberať, ale sa ona predsa vyplatí. Teraz máme sa starať už o budúcoročnú úrodu, lebo puky na úrodu budúcoročnú sa už teraz utvárajú, preto je potrebné pod ovocné stromy teraz pohnojiť, asíce porobme jámy okolo stromu a nalejme do nich hnojnice a keď ju vpila zem, zase naplňme jámy hnojnicou. Jámy môžu byť 15—20 cm. hlboké.

V *okopaninách* treba prizerať a zvláštne v kapustniskách, či sa húsenice nezaliehly, ktoré treba za rána, kým sú ešte pohromade, sbierať. Neškodí, keď ich proti húseniciam popolom pozasypame.

Vo *viniciach* zastrekovať sa bude po tretí raz proti peronospore. Viazáčku treba ponaprávať.

Hydina sa má teraz najčistejšie držať, kuriny a krmníky sa čistia a hyd dobre drží, však bude dosť podvezkov a potom na strniskách sa môže podpásať.

Vo *včelíne* dobrý včelár presvedčí sa, či včely už ničia trúdiv, ak sú včely v tejto práci, tak im pomáhajme. Paša sa ešte najde.

D O P I S Y.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Do mojho ostatného dopisu, ktorý o našom slávnom víťazstve znie, sa zaiste prehladnutím sadzača dve chyby vsťisly. Čo sa staroveeských gazdov týka, namiesto toho: «menej pochvaly sú hodní», to malo stáť: «nie menej pochvaly sú hodní». Z našich statných výborníkov je ale jeden vynechaný. Výborníci ľudovej strany boli nasledujúci: Andor Trunik farár gňazdanský, Michal Majeresák farár mafašovský, Viktor Milán farár malolomnický a Jozef Oravec r. k. učiteľ richvaldský.

O láskave uverejnenie týchto mojich naprávajúcich slov prosíac, zostávam do najbližšieho videnia s kresfanským pozdravom

Úprimný priateľ ľudu.

* * *

Z Turca.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Bohužiaľ, u nás ešte i národníari, väčším dieľom luteránski, tísnu vôz tej darobnej liberálnej strany. Smýšľanie ľudu by sa mohlo zmeniť, keby všetci duchovní otcovia hľadeli, aby «Kresfan» aspoň v päťich číslách chodil do každej obce. Nemeckí katolíci preto tak držia spolu, lebo dobrá tlač udržuje v nich katolíckeho ducha, tak že bár ich aj akokoľvek prenasledujú, od prápora katolíckej ľudovej strany ale odvrátif ich nemôžu.

Aj vo Vojtešskom spolku by sa malo viac robiť. V tomto ohľade malo by sa tam čoskoro volačo vážneho podujaf, aby nemuseli vraveť žalostným srdcom naši duchovní otepvia: «Už je pozde milý drozde». Hor sa teda do práce, obracajme sa na celej čiare verejného života v záujme ľudu, jako len najlepšie môžeme, aby draví vlci pozde prišli.

S Bohom

Ján Plecháň.

* * *

Z Beliniec (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Rádie prosím tieto riadky uverejniť v našom miľom «Kresfane».

My patríme do nyitraprešeranskej farnosti, na jejžto území ležia styri obce. Sú tu aj styria rychtári, z ktorých dvaja, Franc Candrák a st. Miško Petrik, pri

poslednej volbe tak dokázali svoju ľudácku statočnosť. že pán i sedliak si ich rovnako váži. To sú dvaja mužovia, ktorí nehľadeli na prosby a hrozby, nelakomili sa na časný zisk, lež len na svoje svedomie brali ohľad.

Bohužiaľ, v celom nitrianskom údolí veľkotopľičianskeho okresu len títo dvaja rychtári dokázali, že majú kresfanský raz, že majú skalopevné presvedčenie ľudácke. Boh živ a žehnaj ich i s dietkami, aby čo predstavení obce ešte dlho mohli byť vzorom politikým poriadnych ľudákov.

S úplnou úctou

J. Petrik.

* * *

Z Novej Vsi.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Raďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresfane».

Na táraniny — pod ktoré sa podpísal Jožo Macko, rychtár, ktoré ale vyšly z kotrby panáka liberála, čo pod nufákom konopné fúzy nosí — nechcel som poznámku činiť; ponač mi ale spoluobčania nedali pokoja, tedy odpovedám.

Smutná to vec, keď katolík sedliak v časopise nepravne spomína duchovenstvo. Macko po najbližšej volbe nebude našim rychtárom. Ako ho milujeme, to aj jeho syn zkusil v lese, keď sa bol s drevom vysypal. O kresfanskej ľudovej strane nepravne smýšľajúci nech si dobre zapamätajú, že mlýny Božie melú pomaly, ale isto. Kresfanská ľudová strana bojuje za kresfanstvo, za ľud, za Boha a za vlasť; či tedy môže proti nej hlasovať hospodár kresfanskeho smýšľania?

G.

* * *

Z. V. Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Nakolko-natoľko sme sa už uspokojili po volbe, že je našim poslancom Gusto Szulyovszky. Však uvidíme, či aj ľudákov bude zastupovať, keď sa k nemu v dajakéj záležitosti budú utiekať. Syn volebného predsedu, kalvin Achác Lenárd stal sa u nás kráľovským notárom. Pravotársku písareň tohoto kalvina ale prevzal luterán Jozef Vitéz. Ludáci nášho volebného okresu vo svojich pravotných záležitostiach sa utiekajú k ľudákovi Jožkovi Brežný, ktorý bydlí neďaleko pečenára Neumanna. Nový krčmár nehlasoval pri poslednej volbe, bál sa, že by škúlili naňho liberáli tej darebnej strany.

V. L.

Oznamuje sa, že knižku «Nábožné vzdychku sv. Jozefovi» ešte vždy dostať za 2 koruny u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlén a u Juliusa Platzko vo Veľkých Topolčanoch.

Vyzvanie.

Pod vedením nižšie podpísaných, dňa 22. augusta bežiacieho roku z okolia sempeckého pôjde processia do Maria-Celly. Púť bude trvať 6 dní. V 1-vý deň pôjde sa s vlakom cez Viedeň až do Lilienfeldu, kde sa vybaví pobožnosť križovej cesty na kalvárii. — V 2-hý deň pôjde sa peši z Lilienfeldu ku sv. Anne. — V 3-tí deň od sv. Anny ide sa peši do Maria-Celly. — Vo 4-tý deň v Maria-Celle vybaví pútnici svoju pobožnosť. — V 5-tý deň pôjde sa s vlakom a cez Dunaj do Máriataferlu, — V 6-tý deň pútnici o 4-tej hodine popoludní prídu do Prešporka, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokolvek kraju prichádzajúci, sejdú sa dňa 22. augusta ráno pred siedmou hodinou na prešporkej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o štvrt na 8-mu pohnú sa s vlakom do Viedne. Cesta po železnici z Prešporka do Prešporka stojí 16 korún 50 halierov. Kto chce ísť s touto processiou, ten spomenutú summu do 20. augusta poslať musí na túto adresu: «Plébania Hivatal» Egyházfa, u. p. Pozsony-Királyfa.

Nížepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčasťnili.

Viktor Árvai
kaplán vogyeradsky.

Viktor Maszárík
farár v Hasfári.

Franc Csambál
farár v Pustafödemeši.

K našemu vyobrazeniu.

Benátky menuje sa na podiv pekné mesto v Taliansku. Mesto toto medzi mnohým iným aj o tom je chýrne, že za prastarých časov postavili ho v mori na dubových stĺpoch. Suchých ulíc medzi domami a palácami zprvu tam žiadnych nebolo a aj teraz je málo. Medzi domami tečú takrečené lagúny. Po týchto lagúnach vozia sa ľudia na člnoch. Meno týchto člnov je gondola. Tákúto gondolu predstavuje nám vyobrazenie terajšieho čísla.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Odkazy redakcie.

Bezmenný P. Pekne od vás, že bránite toho vašeho pána oltárnika. Druhý raz ale pod dopis podpíste aj meno. Tak to totiž robia statoční ľudia. Alebo snáď haňbite sa za to svoje meno?

Š. F. Bz. Vydržiavajte shromaždenie Katolickej Ludovej Jednoty. Neobanujete to. Najpotrebnejšie je, aby sa u vás utvorila Jednota. Teda hor' sa!

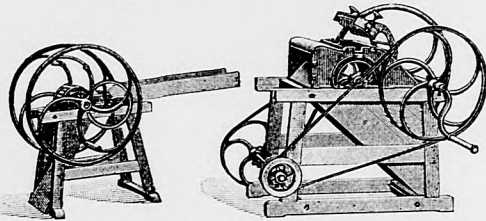
Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.
Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.
Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Administrácia Krestana.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovníky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrabie. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kôry a lupanie kukurice atď. atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v BYTČI (Nagybicsce, Trencsénmegye)

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijat' treba len povodný slanovinový lieh sily.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 1. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor. 20:30—21:50
» stolnobelohradská, nová	« 20:20—21:00
» peštianska, nová	« 20:20—21:40
« banátska, nová	« 20:40—21:30
Raž prvotriedna	« 14:00—14:20
« druhotriedna	« 13:75—13:90
Jačmeň nový, prvotriedny	« 12:70—13:00
Ovos prvotriedny	« 14:50—15:45
« druhotriedny	« 14:20—14:50
Kukurica	« 11:40—11:55
Repica nová	« 23:00—23:80

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:40	17:00	16:50	16:10	15:50	14:60	13:60
č.		7	7½	8			
K.		12:30	10:40	6:10			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 7:30—7:50
« hrubé	« 8:40—8:60
Fazula veľká biela	« 19:00—20:00

Fazula strakavá	kor. 14:00—14:75
Hrach nelúpaný, čistý	« 26:00—28:00
« lúpaný	« 46:00—54:00
Šošovica čistá	« 22:00—24:00
Mak	« 62:00—64:00
Proso	« 18:00—20:00
Rasca (kmin)	« 78:00—80:00
Konopné sáme	« 20:00—21:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 3:70—3:90
« « ružové	« 4:20—4:40
« « žlté	« 5:80—6:00
Datelinové sáme, červená datelina kor.	64:00—76:00
« « lucerna	« 148:00—153:00

Všetko po 10 kilogrammoch.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	« 156:00—157:00
« « vidiecka	« —————
Slanina mestská 4-kusová	« 134:00—135:00
« « 3-kusová	« 140:00—141:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor. 89:50—90:00
« kockový	« 91:50—92:00
Spiritus rafinovaný, odanený vo veľkom	« 178:00—179:00

A vonatok induluša Bpest ny. p. udvarról.

Kérvényes 1910 május 1-től.

A vonatok érkezése Bpest ny. p. udvarra.

Délrejt				Délután				Délrejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme	vonat-szám	óra	perc	vonat-néme
148	5:15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12:05	sz. v.	Szeged, Szolnok	148	8:51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	157	12:05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5:35	«	Érsekújvár, Polyság	4108	12:10	«	Esztergom	145	5:05	«	Dunakeszi-Alag	183	1:20	«	Nagyvaros
718	5:50	«	Szeged, Szolnok	1402	12:20	gy. v.	Zsolna, Berlin	728	5:25	«	Cegléd	708	1:25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6:00	«	Göd	128	12:25	sz. v.	Nagyvaros	725	5:35	«	Cegléd	108	1:40	«	Páris, Wien
4102	6:10	«	Esztergom	114	12:45	«	Wien	4101	5:50	«	Esztergom	508	1:50	«	(Kolozsvar, Tóvis, Sz.-Németi, Szolnok
150	6:20	«	Rákospalota-Ujpest	180	12:55	«	Rákospalota-Ujpest	139a	5:55	«	Nagyvaros	159	1:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6:35	«	Lajosmizse, Kecskem.	182	1:30	«	Dunakeszi-Alag	725a	6:00	«	Cegléd	4107	2:05	«	Esztergom
102	6:50	k. ost. ex. v.	(Wien, Páris, Ostende, London)	4114	1:50	«	Piliscsaba	147	6:05	«	Rákospalota-Ujpest	161	2:40	«	Dunakeszi-Alag
			(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszében, Körösmező)	504	2:00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	6505	6:10	«	Lajosmizse	163	3:00	«	Rákospalota-Ujpest
512	7:00	gy. v.	«	126	2:10	sz. v.	Párkány-Nána	721	6:20	«	Szolnok, Cegléd	6507	3:20	«	Kecskem., Lajosmizse
1404	7:05	«	«	164	2:15	«	Rákospalota-Ujpest	9011	6:25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrád	163a	4:00	«	Rákospalota-Ujpest
104	7:55	«	Zsolna, Berlin	4108	2:20	«	Esztergom	7012	6:30	«	Konstantinápoly, Bukarest	713	4:05	«	Temesvár J., Szeged
154	8:05	sz. v.	Nagyszombat, Wien	106	2:30	gy. v.	Wien, Páris	139	6:35	sz. v.	Nagyvaros	127	4:10	«	Nagyvaros
708	8:15	gy. v.	Dunakeszi-Alag	120	2:35	sz. v.	Galánta	1407	6:40	«	Berlin, Zsolna	4109	5:00	«	Esztergom
712	8:30	sz. v.	Orsova, Bázias	704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bázias	217	7:15	tvsszsz	Párkány-Nána	215	5:30	tvsszsz	Érsekújvár
			(Temesvár, Karánseb., Bázias)	722	2:45	sz. v.	Cegléd	709	7:20	sz. v.	Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	165	5:38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
134	8:45	«	Nagyvaros	6504	2:50	«	Lajosmizse, Kecskemé	501	7:30	gy. v.	Rákospalota-Ujpest	135	5:45	«	Nagy-Maros
4104	9:05	«	Esztergom	164a	3:10	«	Rákospalota-Ujpest	149	7:35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	115	5:55	«	Wien, Berlin
116	9:20	«	Wien, Berlin	166	4:10	«	Rákospalota-Ujpest	117	7:40	«	Páris, Wien	1401	6:20	gy. v.	Berlin, Zsolna
156	9:40	«	Rákospalota-Ujpest	180	4:20	«	Nagyvaros	4108	7:45	«	Esztergom	707	6:35	«	Orsova, Bázias
6508	11:15	«	Lajosmizse, Kecskemé	716	4:30	«	Szeged	6501	7:50	«	Kecskem., Lajosmizse	167	6:40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
158	11:20	«	Rákospalota-Ujpest	108	5:15	gy. v.	Wien	6501	7:55	«	Göd	105	7:10	gy. v.	Wien
304	11:35	«	Rákospalota-Ujpest	138	5:20	sz. v.	Szob	727	8:05	«	Cegléd	711	7:40	sz. v.	Bázias, Temesvár
730	11:55	«	Nagyvaros	724b	5:40	«	Cegléd	131	8:10	«	Párkány-Nána	169	7:45	«	Rákospalota-Ujpest
			Cegléd	163	5:50	«	Rákospalota-Ujpest	719	8:35	«	Kiskunfélegyháza	4113	8:10	«	Piliscsaba
				124a	6:00	«	Nagyvaros	123	8:45	«	Párkány-Nána	137	8:20	«	Nagyvaros
				724a	6:10	«	Cegléd	153	9:10	«	Dunakeszi-Alag	125	8:50	«	Párkány-Nána
				124b	6:20	«	Nagyvaros	705	9:20	gy. v.	Szeged	107	9:05	gy. v.	Wien
				724	6:35	«	Cegléd	1403	9:40	«	Berlin, Zsolna	729	9:20	sz. v.	Cegléd
				4110	6:40	«	Esztergom	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	4111	9:25	«	Esztergom
				726	6:45	«	Cegléd, Szolnok	155	10:25	«	Rákospalota-Ujpest	6503	9:30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6:50	gy. v.	Pozsony, Berlin	715	10:40	«	Szeged	171	9:35	«	Dunakeszi-Alag
				124	6:55	sz. v.	Párkány-Nána	119	11:15	«	Galánta	1405	9:45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				170	7:00	«	Rákospalota-Ujpest					511	9:55	«	(Nagyszében, Brassó, Kolozsvár, Stanislau
				142a	7:20	«	Vác					4115	10:00	sz. v.	Piliscsaba
				728	7:35	«	Cegléd					1413	10:10	«	Vác
				6506	7:40	«	Lajosmizse					129	10:25	«	Nagyvaros
				172	8:00	«	Dunakeszi-Alag					113	10:35	«	Wien
				710	8:05	«	Bukarest, Bázias					6513	10:40	«	Ócsa
				182	8:20	«	Párkány-Nána					717	11:00	«	Szeged, Szolnok
				4112	8:30	«	Esztergom					101	11:05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Páris, Wien
				1408	8:40	«	Zsolna, Berlin					171a	11:20	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
				118	9:30	«	Wien, Páris					121	11:50	«	Érsekújvár
				502	9:35	gy. v.	(Kolozsvar, Bukarest, Stanislau)								
				706	10:15	«	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10:30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				172a	10:35	«	Rákospalota-Ujpest								
				140	11:10	«	Nagyvaros								
				902	11:20	k. o. exp. v.	Belgrád, Konstantinápoly								
				7027	11:30	«	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	6:58	sz. v.	Esztergom	4007	9:10	sz. v.	Esztergom
4003	7:48	«	Esztergom	4009	5:20	«	Esztergom
4005	10:04	«	Esztergom	4013	8:21	«	Piliscsaba
				4011	9:31	«	Esztergom
				4015	10:07	«	Piliscsaba

